

Iktatószám: 1/8/2025.

Tisztelt Belügyminisztérium!

Az **Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet módosítás** társadalmi egyeztetésre kiadott tervezettel kapcsolatban a következő észrevételt tesszük:

Állásfoglalás

A tervezet a sikeres óvoda-iskola átmenet érdekében az óvodai csoportszervezési formák szabályainak meghatározására, illetve a segítő óvodapedagógiai, módszertani tartalomfejlesztésre tesz javaslatot.

Az óvoda-iskola átmenet érdekében az óvodai csoportszervezési formák szabályainak módosításával kapcsolatban a következő észrevételeket tesszük:

A KSH adatok alapján az általános iskolákban évek óta az első osztályosok között a legmagasabb az évismétlők aránya:

Tanév	Évfolyamismétlő elsősök száma	Százalékos arány
2021/2022	nincs pontos adat	4,6 %
2022/2023	4906 fő	5,2 %
2023/2024	4088 fő	4,2%

Budapest Főváros XIII. kerületi Önkormányzat Egyesített Óvoda Pedagógiai Programja alapján az **óvodai nevelésünk célja** az óvodáskorú gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak, eltérő fejlődési ütemének, érési jellemzőinek szem előtt tartásával: a sokoldalú, harmonikus személyiségfejlesztés, a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, lelki, értelmi és szociális érettség elérésének támogatása. Az Egyesített Óvoda tagintézményeiben a családi nevelés kiegészítőjeként komplexen, **az óvodába lépéstől kezdődően történik az iskolára való felkészítés.**

A vegyes (osztatlan vagy részben osztott) életkorú óvodai csoportok hosszú évtizedek óta bizonyítottan támogatják a gyermekek egyéni fejlődési útját, miközben elősegítik az iskolai alkalmasság eléréséhez szükséges készségek kialakulását. Meglátásunk szerint a jogszabály tervezete az óvodák iskolásításával kívánja orvosolni a 2020-ban bevezetett iskolahalasztási eljárás következményeit. Az óvodai csoportszervezési formák szabályainak meghatározásával a vegyes életkorú csoportok megszüntetését tűzte ki célul a legalább 3 csoportos óvodákban.

Pedagógiai-szakmai szempontból a homogén összetételű csoportok mellett, a vegyes csoportszervezési formát is hatékonynak tartjuk az iskolára való felkészítésben, amit az alábbi érvekkel támasztunk alá:

A vegyes életkorú csoportok és a differenciált pedagógia szerepe az iskolára való alkalmasság elérésében

1. Megváltozott gyermekkép

A kiemelt figyelmet, különleges bánásmódot igénylő gyermekek száma az elmúlt években folyamatosan emelkedik. A neurodiverzitás, az idegrendszeri érettség sokféleségében, az óvodát kezdő gyermekek érési jellemzőiben is tapasztaljuk, hogy több területen pl. az önállóság, figyelem területén komoly elmaradást mutatnak, míg sokkal több olyan ismerettel, tudással rendelkeznek, ami az életkorukból adódóan nem elvárt. Ezek az ellentmondások a gyermeki idegrendszer működésében, a fejlődési jellemzők területén is megmutatkoznak, **azonos életkor mellett is nagymértékű érési különbségek tapasztalhatók.**

2. Optimális tanulási környezet

A vegyes életkorú csoportok jobban tükrözik a családi és társadalmi közeg természetes dinamikáját, ahol a gyermekek különböző képességprofillal rendelkeznek egymás mellett. Ez elősegíti a szociális és érzelmi kompetenciáik fejlődését, amelyek kulcsfontosságúak az iskolai beválás szempontjából. A gyermekek képességei közötti különbségek, mára már természetesen vannak jelen. A tanulásszervezés onnan indul, ahol az egyes gyermekek fejlődése tart. Mindezt játékba ágyazott **párhuzamos tevékenységekkel** a teljes óvodai térben és életben végezzük **játékos átmenettel a direkt tanulás felé.**

3. Személyre szabott fejlődési utak

A vegyes csoportszervezési forma mellett elkötelezett óvodapedagógusok a **differenciáló pedagógiai módszerek** alkalmazásával minden gyermek számára biztosítják a saját fejlettségi szinthez és szükségletekhez igazodó támogatást. Egy tanköteles korú gyermek, és egy hároméves gyermek fejlesztési célja különálló, ugyanakkor mindkettő számára adott a lehetőség a természetes tanulási interakciókra.

4. Szociális tanulás

A kisebb gyermekek számára a nagyobb társaik példát mutatnak a szabályok, szociális viselkedésminták és kognitív készségek elsajátításában. Ez a modellkövetés hatékonyan támogatja az önállóság és a felelősségtudat kialakulását, ami az iskolai alkalmazkodás egyik alapfeltétele. A nagyobb gyermekek pedig szociális érzékenységgel tudnak fordulni a kisebbek felé, ami erősíti empátiájukat, együttműködési és kommunikációs képességeiket.

5. Motiváció és az egyéni fejlődés lehetősége

A gyermekek egy részének esetében az eltérő fejlődési ütem miatt a homogén csoportokban való haladás gyakran merev követelményeket támaszt, amelyek túlzott terhet, vagy alulstimuláltságot eredményezhet. A vegyes csoportokban a differenciált fejlesztés biztosítja, hogy **minden gyermek a saját tempójában fejlődhessen.**

6. Rugalmas iskolakezdés

A vegyes csoportokban a folyamatos fejlődés eredményeként kerülnek a gyermekek az iskolaérettség állapotába. **Az óvodapedagógusok komplex rálátással alkotnak a szülőkkel közösen véleményt az iskolai tanulmányok megkezdéséről vagy elhalasztásáról, így elkerülve az idő előtti vagy kései iskolakezdés kockázatait.**

Összegzés

Országosan az óvodák szerkezete jelentősen eltér városi és vidéki környezetben. Nagy különbségek vannak a vidéki települési formák és a fővárosi óvodai működések között. Kisebb települések óvodáiban, jellemzően 1-2 csoporttal, eleve vegyes csoportokkal működnek az intézmények. A nagyobb városokban, ahol több párhuzamos csoport működik egy intézményen belül, lehetőség van homogén és heterogén csoportok létrehozására is.

Magyarországon több évtizedes tapasztalat mutatja, hogy a differenciált pedagógiai megközelítés hatékonyan támogatja az iskolára való felkészítést. Az iskolára való alkalmasság elérése nem a csoportok homogenizálásán múlik, hanem azon, hogy az óvodapedagógusok megfelelő módszertani szabadságot kapjanak a differenciált fejlesztéshez. **Összegzésképpen elmondható, hogy a vegyes életkorú csoportok jól igazodnak a gyermekek érési folyamataihoz, hozzájárulva az egyéni fejlődésük optimális támogatásához.**

Állásfoglalás

A tervezett új szabályozás nem vonatkoztatja a kis intézményekre a vegyes csoportok megszüntetését, mert ez ellentétes lenne a fenntarthatósági szempontokkal. Ugyanakkor a rendszer egyenlőtlenségeket generál, míg a városi óvodákban kötelezővé tennék az életkor szerinti szétválasztást, addig a kisebb településeken továbbra is működnének a vegyes életkorú csoportok. Ez a kettősség nemcsak szervezési problémát, hanem pedagógiai és esélyegyenlőségi kérdéseket is felvet.

Ha egy pedagógiai modell vidéken működőképes és hatékony, akkor annak a városi környezetben is eredményesen kell tudnia működni. A homogén csoportok erőltetése mesterséges pedagógiai uniformizálást eredményez, amely figyelmen kívül hagyja a gyermekek egyéni szükségleteit. **Az iskolára való alkalmasságot nem a csoportösszetétel határozza meg, hanem a pedagógiai munka minősége és a differenciált fejlesztési lehetőségek.**

A homogén csoportokra épülő szabályozás az oktatási rendszer egyik szegmensére, az óvodára hárítja a felelősséget. Nem jelent megoldást az iskolaérettségi eljárás problémáira, viszont növeli a rendszeren belüli egyenlőtlenségeket és indokolatlanul korlátozza az óvodapedagógusok szakmai mozgásterét. Az iskolaérettség kérdése nem kizárólag az óvodák felelőssége, hanem az iskolai rendszer egészének a kihívása.

Ha az új ÓNOAP az óvodákra hárítja az iskolaérettség biztosítását, de közben nem történik változás az iskolai fogadókészségben, a tanítók módszertani eszköztárában és az első osztályos tanítási kultúrában, akkor az egész átalakítás egyoldalú és szakmailag megalapozatlan marad.

Egy reziliens oktatási rendszer nem az óvoda egyoldalú átalakítására, hanem az óvoda és iskola közötti átmenet erősítésére építene.

A Magyarország Kormánya honlapján található indoklás nem támasztja alá a változtatás pontos okát, a hatásvizsgálat nem tartalmazza a lehetséges következményeket. Az egyeztetésre kibocsájtott tervezet nem tartalmaz adatokra, kutatásokra és szakmai véleményekre alapozott megállapításokat, kizárólag technikai célú módosítást tükröz.

Budapest, 2025.február 21.

Erdélyi Nóra
igazgató

